

КОНСПЕКТ УРОКУ (ТРЕНІНГУ/ПРАКТИКУМУ)

Тема: Мова ворожнечі і способи її уникнення. Тренінг розумного онлайнного спілкування, критичне мислення в мережевому діалозі

Тривалість: 2–3 години.

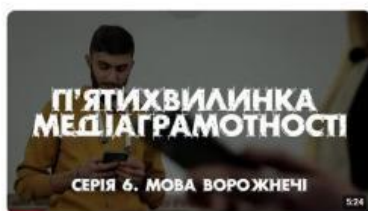
Цілі:

1. **Навчальна:** Опанувати навички активного слухання, навчитися використовувати критичне мислення та фільтрацію в онлайнному діалозі.
2. **Розвивальна:** Розвинути комунікативну компетентність та вміння протистояти деструктивним впливам, зокрема **мові ворожнечі**.
3. **Самовизначення:** Сформувати відповідальний підхід до використання соціальних мереж та **прагнення докладати зусилля для протидії кібербулінгу**.

Очікувані результати: Учні знають ознаки мови ворожнечі та визначення критичного мислення. Уміють підшукувати заміники фраз з елементами мови ворожнечі, застосовувати прийоми активного слухання, контролювати час перебування в мережі та застосовувати критичне мислення в спілкуванні.

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА: АКТУАЛІЗАЦІЯ І НАЛАШТУВАННЯ (15 хв)

1. Вступна дискусія (5 хв): Обговорення ролі Інтернету та соціальних мереж у житті учнів. Визначення, що Інтернет став полем бою під час війни, де ворог використовує ІПСО (інформаційно-психологічні спецоперації), фейки та маніпуляції.
2. Мережева свідомість і виклики (10 хв): Обговорення, що мережева свідомість є новим форматом соціальної свідомості, яка може породжувати інформаційну ізоляцію через «бульбашки фільтрів» та втрату критичного мислення. Завдання сучасної людини — навчитися ефективно працювати з інформацією, розвивати цифрову грамотність і критичне мислення.

"П'ятихвилинка медіаграмотності". Серія 6. Мова ворожнечі
5,1 тис. переглядів • 4 роки тому
Та Медія
Фарид та Софія аналізують мову ворожнечі, що ґрунтується на таких явищах: стереотипи, негативні...

II. БЛОК 1: МОВА ВОРОЖНЕЧІ ТА ЕМОЦІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ (45 хв)

1. Мова ворожнечі: ознаки та протидія (20 хв)

- Визначення мови ворожнечі (або мови ненависті) як деструктивного елементу, якому необхідно протистояти.
- Розгляд впливу сильних негативних емоцій (зокрема ненависті і гніву). Необхідність саморегуляції як способу інформаційної стійкості, що включає способи управління гнівом.

Конспект уроку « Мова ворожнечі і способи її уникнення»

- «Заміна мови ворожнечі» (Практикум)- виправлення у виявленні мови ненависті та її перетворенні. Учні мають підшукати замітники простих фраз з елементами мови ворожнечі на аналоги без використання мови ворожнечі.
- Обговорення проблеми використання нецензурної лексики як реакції на ненормальні обставини війни (що може бути показником пошкодженої психіки).

2. Захист від деструктивних впливів (25 хв)

- Необхідність протистояння впливам. Розгляд емоційної стійкості та психологічного захисту.
- У ситуації тиску, особливо якщо інформація викликає сильні емоції (бажання терміново поділитися чи висловити обурення), потрібно зупинитися, порадитися, видихнути і лише після цього ще раз подумати.
- Зміцнення захисту емоційної цілісності проти персональних нападів, використовуючи установку «це мене не стосується».

III. БЛОК 2: КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В МЕРЕЖЕВОМУ ДІАЛОЗІ (60 хв)

1. Сутність критичного мислення (25 хв)

- ✓ Критичне мислення — це «наріжний камінь» медіаграмотності, тип спрямованого мислення, що передбачає аналіз, узагальнення, оцінювання, самостійний висновок і його аргументацію.
- ✓ В умовах постправди (коли емоційна інформація поширюється швидше, ніж факти), необхідно піддавати сумніву інформацію в інтернеті і завжди перевіряти те, що бачиш і чуєш.
- ✓ Учні мають вміти розпізнавати: однобічну чи перекручену інформацію, надійність джерела, логічну несумісність.

2. Методи виявлення маніпуляцій та упередженості (20 хв)

- Проаналізувати повідомлення, шукаючи відповіді на запитання:
 - ✓ Чи має мова ознаки екстремальності («все або нічого»)?
 - ✓ Чи звертається повідомлення до емоцій, а не до розуму чи логіки?
 - ✓ Чи є повідомлення одностороннім або обмеженим?
- Освоєння стратегії перевірки інформації шляхом відкриття інших онлайн-ресурсів, які можуть підтвердити або оскаржити надійність джерела.
- Розрізнення критичного стилю мислення від критики/критиканства. Дотримання принципу «критикуй – пропонуй».

3. Тренінг фільтрації (15 хв)

- Визначення, що я не використовую / що не дивлюся / на що не ведуся.
- Усвідомлення необхідності контролювати час перебування (взаємодії) в мережі та обмежувати перегляд новин.

IV. БЛОК 3: МИСТЕЦТВО МЕРЕЖЕВОГО ОНЛАЙНОВОГО ДІАЛОГУ (50 хв)

1. Особливості та стилі онлайн-спілкування (10 хв)

- Звернути увагу на емоційний стан учасників бесіди та вплив емоційного фону на спілкування.
- Визначення якості взаємодії і повідомлень.
- Обґрунтування необхідності розвитку інтернет-активності та вміння спілкуватися в онлайн-форматі з дотриманням поваги та довіри до співрозмовника.

2. Навички активного слухання (25 хв)

- Активне слухання допомагає попередити й зникнути непорозумінь, пересудів, конфліктів і сприяє збереженню часу.
- Прийоми (Вправляння):
 - ✓ Використання перефразу.
 - ✓ Правило запитання на розуміння перед висловленням ставлення (наприклад, «Ви маєте на увазі, що...»).
- Не слід давати поради, змінювати тему розмови, давати оцінки, перебивати або розповідати про власний досвід.

3. Ведення діалогу в конфлікті (15 хв)

- Обговорення варіантів ведення діалогу із супротивником.
- Використання алгоритму переконувальної комунікації, наприклад, продовження логіки опонента до явного абсурду.
- Розпізнавання газлайтингу та пасивно-агресивних реакцій. У ситуації пасивної агресії не реагувати надмірно, не втягуватися в суперечку, спробувати виявити якнайбільше емоційного самовладання.

V. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА: ПІДСУМКИ ТА РЕФЛЕКСІЯ (10 хв)

1. Учні висловлюють своїми словами основну ідею уроку. Обговорення, як нові знання про критичне мислення та активне слухання допоможуть уникнути втрати критичного мислення та протистояти маніпуляціям.
2. Учні висловлюють намір щодо дотримання правил у мережевому спілкуванні та використання переваг активного слухання.
3. Стимуляція медіаторності. Створення мемів і гіфок (наприклад, за допомогою ШІ) або патріотичного контенту для гармонізації емоційного стану.